

A MAGYAR TÁRSADALOM TÖRTÉNETE 1945-TŐL NAPJAINKIG

TÁRSADALOMSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK, MODELLEK

5. lecke

EFOP-3.6.2-16-2017-00007

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TANSEGÉDLET

- Hossz: 9 dia
- Tartalom:
 - Iskolázottság
 - Gazdasági aktivitás
 - Foglalkoztatás
 - A társadalomszerkezeti változások megítélése I-V.
- A diasor áttekintésére ajánlott minimum időtartam: 30 perc
- A tanulást a diasorhoz tartozó olvasólecke és a kötelező irodalom vonatkozó fejezeteinek elsajátítása jelenti, NEM csak a diasor átnézése!

ISKOLÁZOTTSÁG

A 7 éves és idősebb népesség megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint

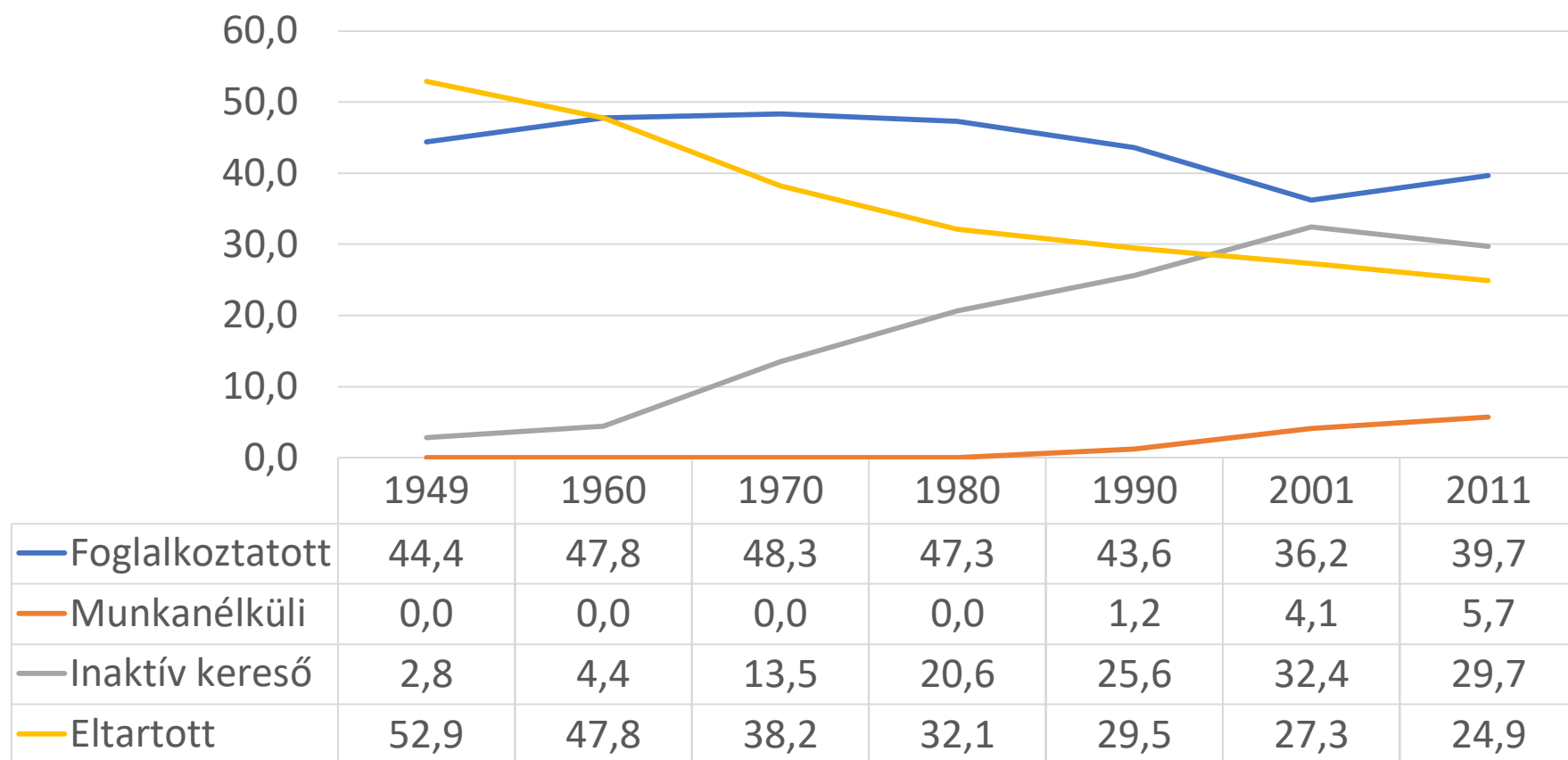
Év	Általános iskola első évfolyamát sem végezte el	Általános iskola				Középfokú iskola			Egyetem, főiskola stb.		Össz.
		1–3.	4–5.	6–7.	8.	érettségi nélkül és		érettségivel	oklevél nélkül	oklevéllel	
		évfolyam				szakmai oklevél nélkül	szakmai oklevéllel				
1949	5,7	12,0	19,9	44,4	13,6	..	–	3,3		1,2	100,0
1960	4,0	10,9	16,5	39,9	18,4	3,2	–	4,5	0,6	1,9	100,0
1970	2,4	8,0	12,3	31,6	24,4	4,1	4,8	8,3	1,1	3,2	100,0
1980	1,7	7,1	9,2	23,0	26,1	3,6	9,7	13,7	0,9	5,1	100,0
1990	2,0	5,6	6,9	16,7	32,0		13,0	16,2		7,6	100,0
2001	1,7	4,6	4,4	9,4	26,3	4,4	16,7	20,5	2,2	9,8	100,0
2011	1,2	3,4	2,9	4,9	19,3	5,7	19,5	25,0	2,6	15,5	100,0

1. ábra: A 7 éves és idősebb népesség megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint

Saját szerkesztésű táblázat a KSH vonatkozó adataiból: http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_iskolazottsag (2020.09.10.)

GAZDASÁGI AKTIVITÁS

A népesség százalékos megoszlása Magyarországon gazdasági aktivitás szerint (1949-2011)

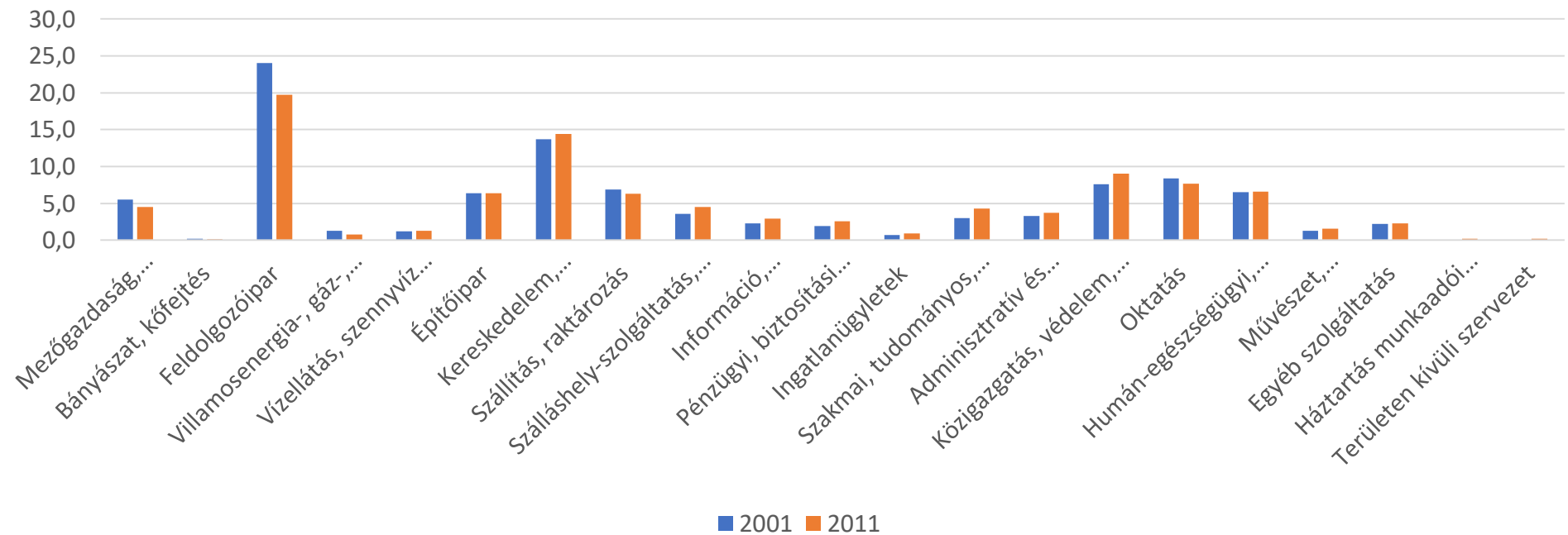

2. ábra: A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint (1949-2011)

Forrás: Saját szerkesztésű táblázat. http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_foglalkoztatasi (2020. 09. 12.)

FOGLALKOZTATÁS

A foglalkoztatottak megoszlása nemzetgazdasági ág szerint (2001-2011)

3. ábra :A foglalkoztatottak megoszlása nemzetgazdasági ág szerint (2001-2011)

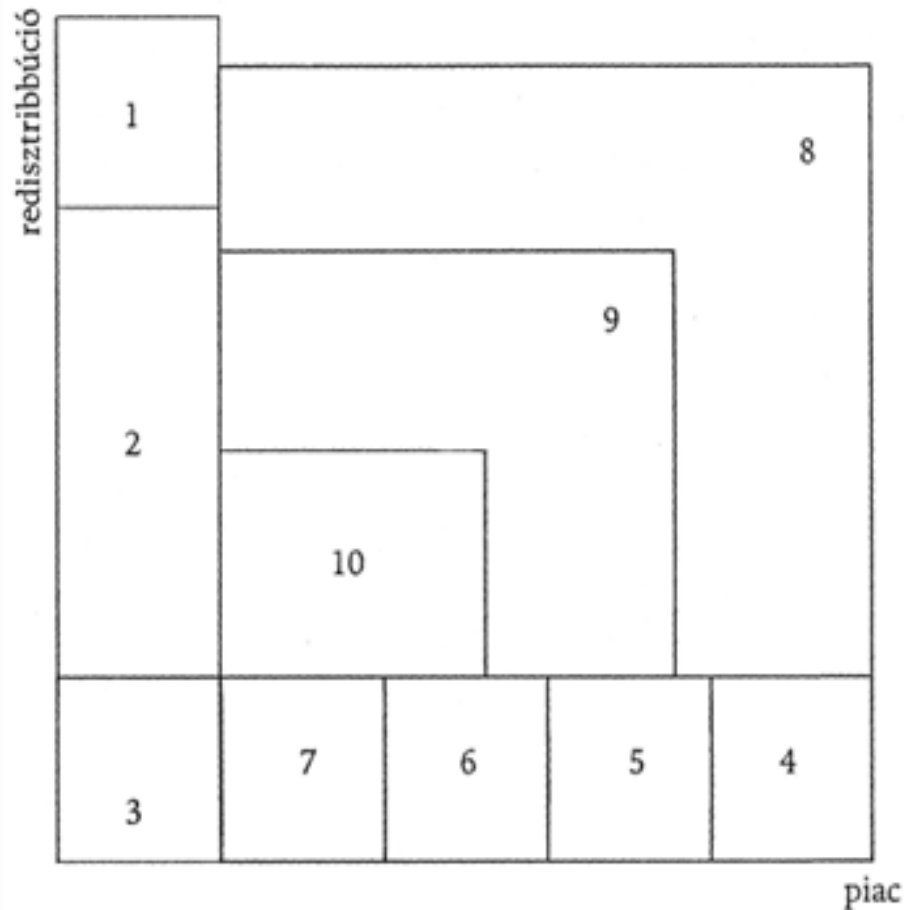
Forrás: Saját szerkesztésű táblázat http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_foglalkoztatasi alapján (2020. 09. 15.)

A TÁRSADALOMSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK MEGÍTÉLÉSE – I.

I. szellemi foglalkozásúak :	1. vezetők és értelmiségi 2. középszintű szellemi 3. irodai
I. nem mezőgazdasági fizikai foglalkozásúak	1. szakmunkás 2. betanított munkás 3. segédmunkás
I. mezőgazdasági fizikai foglalkozású:	I. parasztság
+ 8. nyugdíjas	

- Ferge Zsuzsa – **munkajellegcsoportok:**
- 8 dimenzió alapján:
 - tulajdonviszonyok;
 - a hatalom és vezetés dimenziója;
 - a szakképzettség és tudásszint;
 - a munkamegosztásba való bekapcsolódás rendszeressége;
 - a munka mezőgazdasági, illetve nem mezőgazdasági jellege;
 - fizikai vagy szellemi munka;
 - a munka alkotó, illetve rutinos jellege;
 - a munkatárgy típusa

A TÁRSADALOMSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK MEGÍTÉLÉSE – II.

- 1 = politikai-államigazgatási vezetők,
- 2 = a redistributív szektor nem vezető középszintű alkalmazottai és munkásai,
- 3 = a redistributív szektor szakképzetlen munkásai, akik nem tudnak a második gazdaságba bekapcsolódni,
- 4 = a magánvállalkozók,
- 5 = latens magánvállalkozók,
- 6 = a magánszektor kisárutermelői,
- 7 = a második gazdaságban részt vevő szakképzetlenek,
- 8 = menedzserek, gazdasági vezetők,
- 9 = a redistributív szektorban és a második gazdaságban egyaránt nagy jövedelmet elérő értelmiségiek, szakmunkások,
- 10 = redistributív szektorban és a második gazdaságban egyaránt közepes jövedelmet elérők.

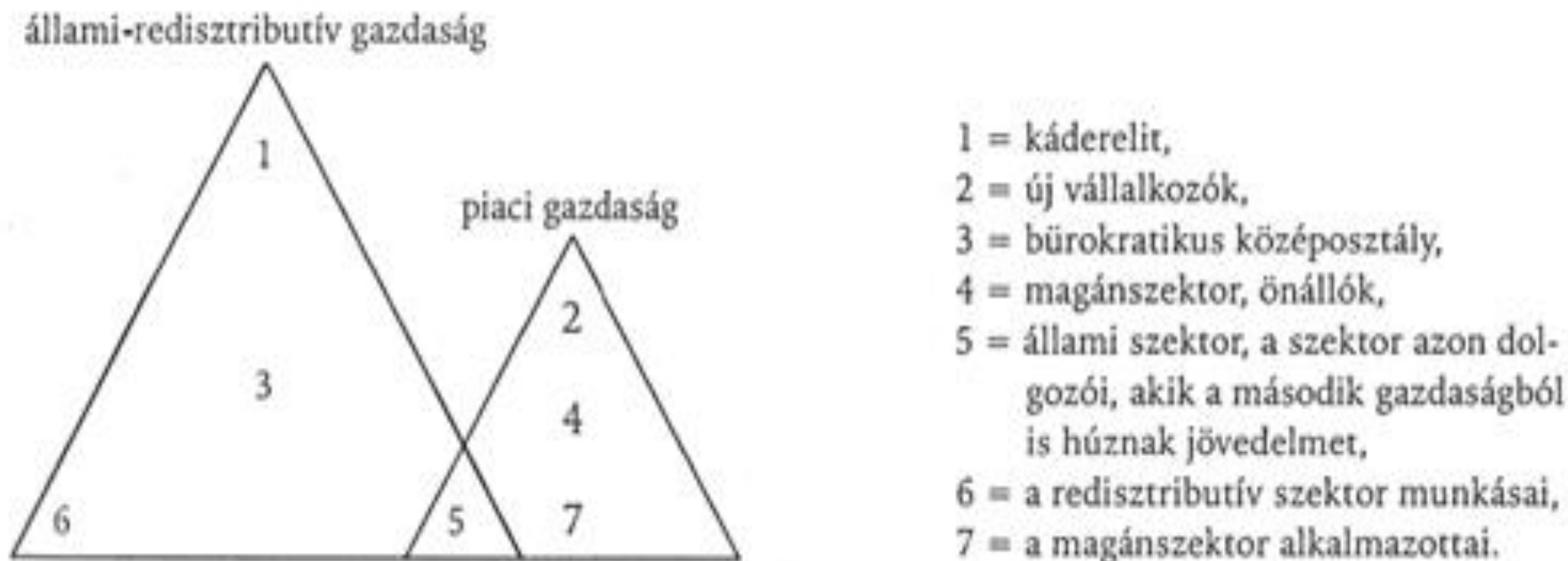
5. ábra: **Kolosi Tamás L-modellje**

Forrás: Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába.

https://regi.tanko.nyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520/bevezetes_a_szociologiaba/ch05s05.html

(2020.09.12.)

A TÁRSADALOMSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK MEGÍTÉLÉSE – III.

6. ábra: **Szelényi „két háromszög” modellje**

Forrás: Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába.

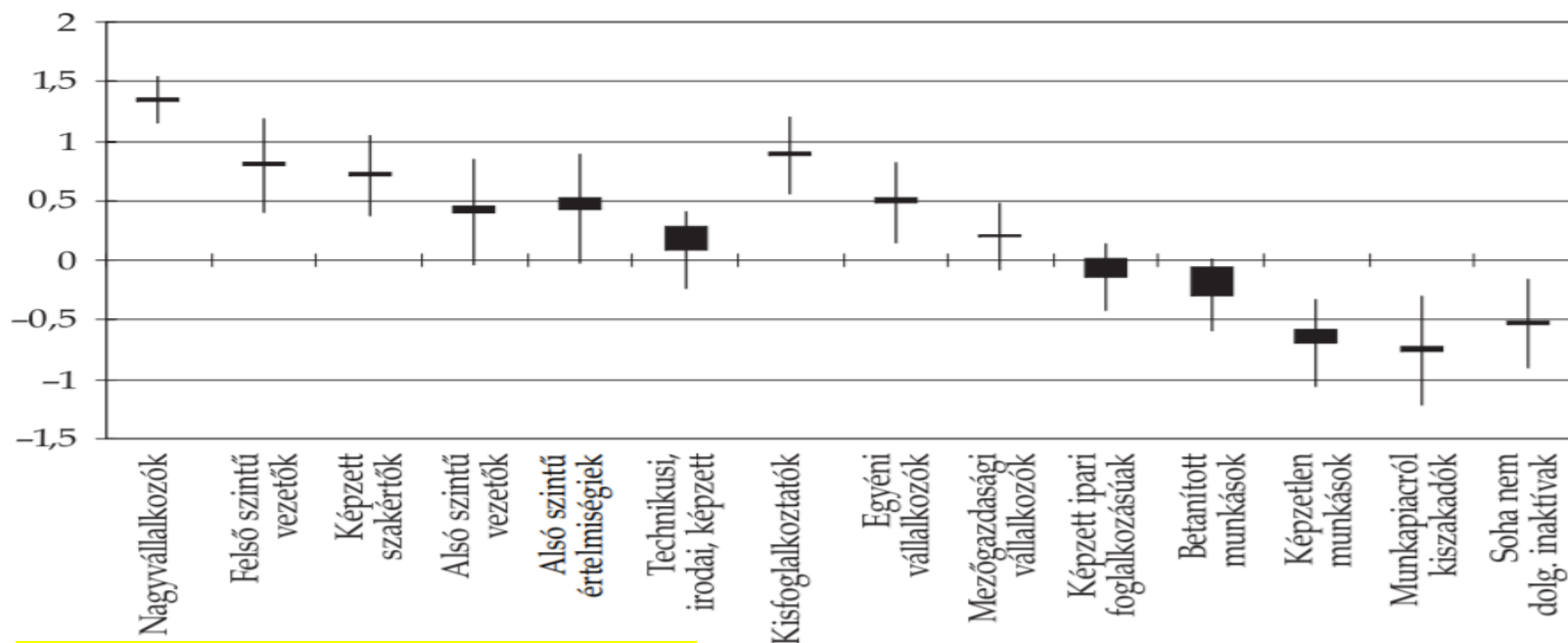
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_szociologia_ba/ch05s05.html (2020.09.12.)

A TÁRSADALOMSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK MEGÍTÉLÉSE – IV.

- **Kolosi Tamás és Róbert Péter** elemzése szerint: az 1980-as évek végén kialakuló, a '90-es években konszolidálódó, majd a 2000-es évekre megszilárduló új társadalmi struktúra az alábbi módon tagolódott:
 - elit (3%)
 - felső középosztály (8,1%)
 - középosztály (30,8%)
 - munkásosztály (37,8%)
 - depriváltak (20,3%)

A TÁRSADALOMSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK MEGÍTÉLÉSE – V.

- Bukodi Erzsébet **két dimenzió**n vizsgálta...
 - a munkamegosztási pozíció
 - a munkaerő-piaci helyzet
- **...14 kategóriája:**

7. ábra: A becsült anyagi státusz munkapiaci-foglalkozási rétegenként

- A diasorban használt képek online, ingyenesen letölthetők
 - A diasorban használt saját szerkesztésű táblázatok a kötelező irodalom és a KSH vonatkozó adatsorai felhasználásával készültek
 - A tananyaghoz tartozó kötelező és ajánlott irodalmat, valamint az ellenőrző kérdéseket az olvasólecke tartalmazza.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, *Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban* című projekt támogatta.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE